

บริบท เศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560

THE ECONOMIC, SOCIAL AND POLITICAL CONTEXT OF THAILAND UNDER THE CONSTITUTION OF 2017

ทศพร บุญลือ¹

Tosporn Boonlu

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ (1) การศึกษาบริบทของ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย ก่อนการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 และ (2) การศึกษา ถึงผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทย หลังการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ 2560 ผลการศึกษาพบว่า (1) บริบทของ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย ก่อนการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 บริบทของสังคมไทยเกิดการเลื่อมล้ำสูง รวยกระจุก จนกระจาย เศรษฐกิจชะลอตัวทั้งด้านความสามารถในการแข่งขันและการลงทุน การเมืองไทยยังคงอยู่ในสภาวะ 2 ขั้วการเมืองคือกลุ่มพลังประชาธิปไตยที่ต่อต้านรัฐบาลทหารกับกลุ่มพลังอนุรักษ์สนับสนุน รัฐบาลทหาร (2) ผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทย หลังการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2560 ผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทยยังคงอยู่ในสภาพกับดักเช่นเดิม สังคมไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้สูง อัตราการว่างงาน ด้านเศรษฐกิจมีโอกาสเกิดวิกฤติเศรษฐกิจอีกครั้งเช่นเดียว ปี 2540 ขณะเดียวกันเศรษฐกิจจะเป็นตัวกำหนดให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง จากความขัดแย้งของชนชั้นนำไทย 2 กลุ่ม ระหว่างกลุ่มพลังอนุรักษ์กับกลุ่มพลังประชาธิปไตยจะรุนแรงขึ้น หากทั้งสองกลุ่มไม่หันกลับมาประนีประนอมกัน และทำสัญญาประชาคมกันใหม่ เพื่อร่วมกันสถาปนาสถาบันทางการเมืองขึ้นมาใหม่ โดยยึดหลักเสรีภาพและเสมอภาคตามแนวคิดของรอลฟ์ส ความยุติธรรมในสังคมไทยก็จะมีทางเกิดขึ้น แต่จะทำให้สังคมไทยกลับไปสู่สภาวะธรรมชาติของ ฮอปส์ คือสังคมล้มเหลว

คำสำคัญ: เศรษฐกิจ, สังคม, การเมือง

¹ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร e-mail: jeedproject2555@gmail.com

ABSTRACT

This research had two purposes: (1) To study the context of the Thai economy, society and politics before the election under the Constitution of 2017; and (2) To study the impact on Thai society, economy and politics after the election under the Constitution of 2017. The study found that: (1) The economic, social and political context of Thailand under the Constitution of 2017. Its social context is highly sequential, with an economic slowdown in both competition and investment. Thai politics has two political power groups, the Democratic power group and the Conservative power group; and (2) The impact on society, economy and politics after the election under the Constitution of 2017. The impact on society, economy and politics is entrapment: an increasingly elderly society, with great income disparity and a high unemployment rate. There may be an economic crisis, as occurred in the Asian financial crisis of 1997. The economy determines the political conflict between the two political extremes of the conservative power group and the democratic power group. The two groups need to compromise, make a social contract and establish political institutions, based on the concepts of Rawls on freedom and equality. If there is no justice in Thai society, it will be back to nature, according to Hobbes' concept and social failure.

Keywords: economic, social, political, social and political

บทนำ

การเมืองไทยช่วงหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา ตั้งแต่การรัฐประหารรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ปี 2557 โดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้จัดตั้งรัฐบาลรักษาการตามรัฐธรรมนูญชั่วคราว จนกระทั่ง ปัจจุบัน และได้มีรัฐธรรมนูญ 2560 โดยคาดการณ์ว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วไปภายในปี 2562 สถานการณ์ เมืองไทยปัจจุบันแม้จะดูเหมือนว่าสงบภายใต้รัฐบาลทหาร แต่ความขัดแย้งทางการเมืองก็ยังคงคุกรุ่นอยู่ ภายใต้อำนาจรัฐบาลทหาร รัฐธรรมนูญ 2560 ที่ร่างขึ้นโดยรัฐบาลทหารพยายามอย่างยิ่งที่จะออกแบบเพื่อ ควบคุมฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง และเชื่อมั่นว่ารัฐบาลทหารนี้จะกลับมาบริหารประเทศอีกครั้งเมื่อมีการ เลือกตั้ง จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบถึงบริบท สังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทย ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ 2560 นี้ ทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง จะส่งผลกระทบต่ออนาคต สังคมเศรษฐกิจการเมืองไทยอย่างไร หรือจะนำไปสู่ความ

ขัดแย้งทางการเมืองไทยครั้งใหม่ หรือจะทำให้สังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทย กลับเข้าสู่ความศิวิไลซ์ อันนำมาสู่การสนใจศึกษาในครั้งนี้

กรอบแนวความคิดและการเกี่ยวข้องของการศึกษา

กรอบแนวความคิดการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาบริบท เศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 โดยใช้แนวคิดความขัดแย้งของมาร์กซ์ และชนชั้นของเวบบอร์ มาวิเคราะห์เศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย จากนั้นนำแนวความคิดราล์ฟ ดาร์เรนดอร์ฟ เรื่องสิทธิอำนาจมาวิเคราะห์ร่วมกับหลักคุณธรรมของจอห์น รอลส์ เพื่อหาแนวทางยุติความขัดแย้งทางการเมืองของไทยอย่างถาวร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย ก่อนการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560
2. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ความน่าจะเป็นของทิศทาง สังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทย หลังการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2560

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษา เรื่อง บริบท เศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย เป็น 2 ช่วงคือ หลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 ก่อนการเลือกตั้ง และวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง หลังการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ 2560 โดยนำแนวคิดของนักปรัชญาการเมืองเรื่องเสรีนิยม และสัญญาประชาคม มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลุ่มพลังอนุรักษ์ หมายถึง กลุ่มชนชั้นนำที่มีแนวคิดอำนาจนิยม เป็นกลุ่มชนชั้นนำภาครัฐ นายทุนเก่าที่สนับสนุนรัฐบาลทหาร

กลุ่มพลังประชาธิปไตย หมายถึง กลุ่มพลังที่มีแนวคิดประชาธิปไตย ที่ต่อต้านรัฐบาลทหาร

ทบทวนวรรณกรรม

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2519, หน้า 113) กล่าวถึงความขัดแย้งของมาร์กซ์ไว้ว่า ความขัดแย้งและการเอาเปรียบกัน เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีรัฐ มีผู้ปกครองและผู้ได้ปกครอง ถ้าไม่มีความขัดแย้ง และไม่มีการเอาเปรียบกันไม่มีความจำเป็นที่ต้องมีรัฐบาล และไม่มีความจำเป็นที่ต้องมี

รัฐ ถ้าคนในสังคมร่วมมือกันถ้อยทีถ้อยอาศัยกันไม่เอาวัดเอาเปรียบกัน เช่น สังคมคอมมิวนิสต์ของมาร์กซ์ ที่ให้เป็นการพัฒนาขั้นสุดท้ายของประวัติศาสตร์ด้วยการไม่มีรัฐ เพราะว่าเมื่อไม่มีชนชั้น ไม่มีความขัดแย้งทางชนชั้น รัฐก็จะสลายตัวไปเอง (The state withers away) ดังนั้นสิ่งที่น่าสนใจ คือ มนุษย์เริ่มจากการไม่มีรัฐ และเมื่อมีรัฐแล้ว ก็จะเปลี่ยนรูปและบทบาทไปตามกาลเวลา จนในที่สุดคาดหวังกลับมาอยู่ที่การไม่มีรัฐอีก แม้คติของพวกประชาธิปไตยมีอยู่ว่า รัฐบาลที่ดีที่สุดคือรัฐบาลที่ปกครองน้อยที่สุดหรือรัฐใช้อำนาจน้อยที่สุดก็ตาม

ชยอนันต์ สมุทวณิช (2552, หน้า 61-62) ได้สรุปแนวคิดของ อันโตนิโอ กรัมสกี ในเรื่อง รัฐ โดยกล่าวว่า กรัมสกี ได้เสนอเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม โดยแยกโครงสร้างส่วนบนของมาร์กซ์ ออกเป็น 2 พื้นที่ คือ พื้นที่นอกสังคมการเมือง (civil society) กับพื้นที่สังคมการเมือง (political society) ซึ่งก็คือ รัฐนั่นเอง โดยกรัมสกี กล่าวว่าพื้นที่ทั้งสองที่เป็นโครงสร้างส่วนบนนี้มีภารกิจครอบงำสังคมและกำกับควบคุมโดยตรงผ่านการใช้อำนาจรัฐ ดังนั้น กรัมสกี จึงเห็นต่างจากมาร์กซ์ที่ให้ความสำคัญกับโครงสร้างส่วนล่าง โดย กรัมสกี เห็นว่า หากผู้ปกครองสามารถยึดกุมโครงสร้างส่วนบนได้ ก็จะสามารถครอบครองอำนาจนำ (Hegemony) โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่นอกสังคมการเมือง ชนชั้นปกครองจะเป็นฝ่ายกำหนดจิตสำนึก จนกลายเป็นจิตสำนึกของมวลชนเป็นปทัชฐานมวลชน จนเกิดการยอมรับ ยินยอมพร้อมใจ เป็นระบบศีลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและพฤติกรรมสังคม ดังนั้น โครงสร้างส่วนบนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นพลวัตผลักดันให้เกิดพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ได้มากกว่าโครงสร้างส่วนล่าง

สนั่น เล่าประวัติชย (2558, หน้า 18) สรุปเรื่องความขัดแย้งไว้ว่า ความขัดแย้ง หมายถึง สถานการณ์ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน หรือไม่สัมพันธ์กัน ความสนใจแตกต่างกัน การขัดกันในเรื่องผลประโยชน์ การแย่งชิงทรัพยากรที่มีจำกัด การมีจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ และค่านิยมที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง แนวความคิดสมัยดั้งเดิม มองว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่ดี และเป็นผลเสียต่อองค์กร แต่ในทางกลับกันมุมมองของนักพฤติกรรมศาสตร์ และนักคิดกลุ่มปฏิสัมพันธ์ มีความเห็นในทางตรงกันข้าม โดยมองว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ทั้งในองค์กร และสังคมไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ไม่ได้เป็นสิ่งเลวร้าย สามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ทั้งนี้เพราะการขัดแย้ง หมายถึง การมีความคิดเห็นที่หลากหลายซึ่งไปสู่การตัดสินใจแก้ปัญหาให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นความแตกต่างของการมองความขัดแย้งในอดีตกับสมัยใหม่ สังคมของการสร้างระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงนั้น จำเป็นต้องมีกลุ่มที่แบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายเพื่อคานและถ่วงดุลกัน การมีความขัดแย้งกันและต่างพยายามที่จะต่อสู้ เพื่อขึ้นไปยืนอยู่ในฐานะผู้นำได้ สังคมที่ยินยอมให้มีการแบ่งพวกเป็นฝักเป็นฝ่ายจะช่วยให้เกิดบูรณาการขึ้นในสังคมและองค์กร

Bentham (1970, p. 14) กล่าวว่า การออกกฎหมายได้ก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบบ้างหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ตามแนวคิดอรรถประโยชน์นิยม แม้เป็นสิ่งที่ชั่วร้ายแต่นำไปสู่สิ่งที่ดี หรือสิ่งที่เกิดขึ้นดีเกินกว่าความเสียหายก็ถือว่ายอมรับได้

จอห์น สจ๊วต มิลล์ มีแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์กับความยุติธรรม หากมองด้านศีลธรรม ความยุติธรรมเป็นหลักการพื้นฐานเดียวกับอรรถประโยชน์ ขณะที่ความยุติธรรมตามกฎหมายกำหนดจากหลักเกณฑ์ของอรรถประโยชน์ กฎหมายที่ดีคือกฎหมายที่มีประโยชน์ ข้อเสนอพื้นฐานที่ว่า อรรถประโยชน์และความยุติธรรมตามความหมายทางศีลธรรมขัดแย้งกัน ไม่เป็นจริงเพราะไม่สามารถขัดแย้งกับตัวเอง กฎหมายกับความยุติธรรมเสมือนเป็นสิ่งเดียวกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (Scarre, 1996, p. 102)

หลักความยุติธรรมของรอลล์ส ค่อนข้างจะเป็นอุดมคติ เพราะต้องจัดวางอยู่บนเงื่อนไขสังคมที่มีการจัดระเบียบที่ดีวิญญูชน มีเสรีภาพและเท่าเทียมกัน โดยยอมรับแนวคิดความยุติธรรมที่เหมือนกัน และนำเสนอกรอบความคิดของความยุติธรรมด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้เป็น “กฎบัตรมูลฐาน” (fundamental charter) ของสังคมที่มีการจัดระเบียบไว้ดีแล้ว (well-ordered society) หลักการเกี่ยวกับความยุติธรรมใช้กำกับดูแลโครงสร้างพื้นฐานของสังคม หรือสถาบันของสังคม หลักการกระจายสิทธิและหน้าที่ ขึ้นมูลฐานรวมถึงกำหนด การจัดแบ่งผลประโยชน์จากความร่วมมือทางสังคม กล่าวคือหลักการแรกสร้างและทำให้เกิดความเชื่อมั่นในสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานได้ ขณะที่หลักการที่สองวางกฎเกณฑ์การดำรงอยู่ของความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและการเมือง หรือที่เรียกว่า “ความยุติธรรมเป็นความเที่ยงธรรม” (justice as fairness) ในบริบทของความเที่ยงธรรม สังคมที่จัดระเบียบไว้ดีแล้วเป็นตัวแทนอุดมคติของสังคม ระบบประชาธิปไตย ซึ่งพลเมืองให้การยอมรับและทราบว่าผู้นั้นยอมรับกรอบความคิดเกี่ยวกับความยุติธรรมนี้เหมือนกัน สถาบันพื้นฐานของพวกเขาได้นำกรอบแนวความคิดนี้ไปทำให้เกิดความพึงพอใจได้อีกด้วย (ศุภชัย ศุภผล, 2558, หน้า 25-72)

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (documentary research) การวิจัยตามวัตถุประสงค์

1. ดำเนินการศึกษาและทบทวนเอกสารจากแหล่งทุติยภูมิ (secondary data) ทั้งในส่วนของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประเด็นที่ศึกษาประกอบด้วย

- 1.1 การครองอำนาจนำ ของ อันโตนิโอ กรัมสซี
- 1.2 แนวคิดความขัดแย้ง ของมาร์กซ์

- 1.3 แนวคิดเรื่องชนชั้น ของ แมกซ์ เวบเบอร์
- 1.4 แนวคิดเรื่องสิทธิอำนาจ ของ วาล์ฟ ดาร์เรนดอร์ฟ
- 1.5 แนวคิดเรื่องหลักความยุติธรรม ของ จอห์น รอลส์
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขัดแย้งทางการเมือง
- 1.7 บริบทเศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560

2. หลังจากการศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยการรวบรวมข้อมูลมาจัดแบ่งประเภทหมวดหมู่ (categories) จัดระบบของข้อมูล แล้วนำมาแยกประเภทของข้อมูลตามประเด็นของกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ และนำมาวิเคราะห์แบบอุปนัย (analytical induction) คือ ใช้การตีความหมายและการวิเคราะห์แบบการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากนั้นนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นคำตอบเชิงเหตุผลทางตรรกะ เพื่อสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมหรือเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา (descriptive) เพื่อให้ได้ข้อสรุปและแนวคิดทางนามธรรมที่จะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ โดยข้อสรุปหรือผลการวิจัย จำแนกเป็น ประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบบริบทของ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย ก่อนการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560
2. ทราบถึงผลกระทบต่อ สังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทย หลังการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ 2560

ผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า

1. บริบทของ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 บริบทของ สังคมไทยเกิดความเหลื่อมล้ำสูง เศรษฐกิจชะลอตัวทั้งด้านความสามารถในการแข่งขันและการลงทุน การเมืองไทยยังคงอยู่ในสภาวะ 2 ขั้วการเมือง คือ กลุ่มพลังประชาธิปไตยที่ต่อต้านรัฐบาลทหารกับกลุ่มพลังอนุรักษ์สนับสนุนรัฐบาลทหาร

2. ผลกระทบ ต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 ผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทยยังคงตกอยู่ในสภาพกับดักเช่นเดิม สังคมไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้สูง ด้านเศรษฐกิจมีโอกาสเกิดวิกฤติเศรษฐกิจเช่นเดียวกับปี 2540 และเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด ให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง จากความขัดแย้งของชนชั้นนำไทย 2 กลุ่มระหว่างกลุ่มพลังอนุรักษ์กับกลุ่มพลังประชาธิปไตยจะรุนแรงขึ้น หากทั้งสองกลุ่มไม่หันกลับมาประนีประนอมกันทำสัญญาประชาคมกันใหม่ โดยร่วมกันสถาปนาสถาบันทางการเมืองขึ้นมาใหม่ โดยยึด

หลักเสรีภาพและเสมอภาคตามแนวคิดของรอล์ฟส์ หากความยุติธรรมในสังคมไทยไม่เกิดขึ้น จะทำให้สังคมไทยกลับไปสู่สภาวะธรรมชาติของฮอบส์ คือ สังคมล้มเหลว

การอภิปรายผล

1. บริบทของ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560

1.1 สภาพเศรษฐกิจ ภายใต้ รัฐธรรมนูญ 2560-ปัจจุบัน สภาวะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันเผชิญกับอุปสรรค 2 ประการ คือ

1.1.1 ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จากรายงานของ World Economic Forum ระบุว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยมีแนวโน้มลดต่ำลง สวนทางกับเพื่อนบ้านในอาเซียนที่ต่างมีอัตราในการเจริญเติบโตสูงขึ้น ซึ่งธนาคารพัฒนาแห่งเอเชียคาดการณ์ว่า ในปี 2561 เวียดนาม กัมพูชา เมียนมา ฟิลิปปินส์ และลาว จะอัตรายขยายตัว ร้อยละ 6.8-7.1 ขณะที่ไทยเติบโตเพียงร้อยละ 4

1.1.2 ความน่าสนใจการลงทุนจากสายตาของต่างประเทศ ปรากฏว่า ไทยถูกแย่งเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ เนื่องจากผลกระทบต่อการส่งออกไปประเทศโลเสรี ที่มีเงื่อนไขต่อต้านรัฐบาลทหาร ข้อมูลของสหประชาชาติระบุว่า สัดส่วนเอฟดีไอของไทย ในภูมิภาคลดลงจาก ร้อยละ 14 เมื่อปี 2556 ลงมาเหลือไม่ถึง ร้อยละ 6 ในปีที่ผ่านมา พบว่า นักลงทุนต่างชาติตะวันตกลดความสนใจในการลงทุนในไทย ตั้งแต่รัฐประหาร ปี 2557

1.2 สภาพสังคม ภายใต้ รัฐธรรมนูญ 2560 สังคมไทยปัจจุบัน ได้เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม ทำให้ปัญหาสังคมซับซ้อนขึ้น กลุ่มต่างๆ ในสังคม มีความคิดเห็น ความต้องการ และผลประโยชน์ขัดกัน ไม่ยอมร่วมมือแก้ปัญหาาร่วมกัน เช่น ปัญหาเรื่องค่าจ้างแรงงาน นอกจากนี้ จากสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันส่งผลต่อการว่างงาน ร้อยละ 1.2 เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 0.97 ในปีก่อน ถือว่าสูงสุดในรอบ 7 ปี นับแต่ปี 2553 อัตราว่างงาน ร้อยละ 1.3 แยกเป็นภาคอุตสาหกรรมจ้างงานลดลง ร้อยละ 0.3 และภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 1.4 จึงส่งผลต่อปัญหาความยากจน เนื่องจากการกระจายรายได้ตามนโยบายของรัฐล้มเหลว ตกอยู่ในมือของกลุ่มทุนมากกว่า นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ

1.3 สภาพการเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 หลังจากคณะ คสช. โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ทำการรัฐประหารรัฐบาลยิ่งลักษณ์ฯ ปี 2557 ยกเลิกรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 จัดทำรัฐธรรมนูญชั่วคราวขึ้นมาใหม่ และจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาบริหารประเทศ จากนั้นจัดทำรัฐธรรมนูญ 2560 ออกมาประกาศใช้เมื่อเดือนธันวาคม 2560 จนถึงปัจจุบัน

สภาพการเมืองภายในประเทศ ถึงแม้ว่ารัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ทำให้การเมืองภายในสงบ แต่หลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 ทิศทางการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 คณะรัฐบาล

ทหารน่าจะยังไม่ลงจากอำนาจทางการเมือง เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มีเงื่อนไขหลายประการที่สนับสนุนให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา สืบทอดอำนาจต่อไป เช่น อนุญาตให้นายกรัฐมนตรีมาจากคนนอก สมาชิกวุฒิสภามาจากการแต่งตั้งและร่วมประชุมรัฐสภาเพื่อคัดเลือกนายกรัฐมนตรี ทำให้สภาพการเมืองภายในปัจจุบันยังคงแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตย กับฝ่ายสนับสนุนทหาร หรือ คสช. ฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตยที่ไม่ผูกพันกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มีการระดมความคิดเห็นและการรณรงค์กันอย่างกว้างขวาง และภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทำให้ข้อขัดแย้งทางกฎหมายเป็นความขัดแย้งทางการเมือง เนื่องจากเป็นการวางระบบมาเพื่อไม่ให้มีการต่อสู้กันในการอบรัฐธรรมนูญ แต่ต้องต่อสู้กันนอกกรอบรัฐธรรมนูญ

สภาพการเมืองภายนอก มหาอำนาจโลกอย่างสหรัฐอเมริกา ยุคประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ดำเนินนโยบายแข็งกร้าว ตอบรับการท้าทายจากรัสเซีย ยุคประธานาธิบดีปูติน ทั้งวิกฤติยูเครนหรือซีเรีย ส่วนมหาอำนาจใหม่ในเอเชียอย่างจีนก็ลุกขึ้นมาท้าทายสหรัฐอเมริกาเช่นกัน จากกรณีที่สหรัฐอเมริกาพยายามหันหลังให้เอเชีย แต่ปรากฏว่า จีนก็พยายามเข้ามาแทนที่ด้วยนโยบาย “มังกรผงาด” (The Rise of China) อันเป็นการปฏิเสธ การเป็นอภิมาหาอำนาจโลกของสหรัฐ (One World Order) ทำให้สหรัฐประกาศนโยบายใหม่ คือ อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific) อันเป็นการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ (The Geopolitical Competition) ของชาติมหาอำนาจบนเวทีโลก จุดนี้เองทำให้มองเห็นว่า สภาพสัมพันธ์ภาพสามเหลี่ยมความมั่นคงของโลก ย้อนกลับไปในยุคสงครามเย็นอีกครั้ง ประเด็นนี้เองที่ประเทศไทยต้องตระหนักแล้ววางตนเองไว้ในจุดที่สมดุล แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านการเมืองระหว่างประเทศปัจจุบัน ประเทศไทยปกครองด้วยรัฐบาลทหาร จึงเป็นอุปสรรคสำหรับประเทศโลกเสรีที่จะทำการคบค้าสมาคมด้วย ทำให้ประเทศไทยเราหันเข้าหาประเทศจีนอย่างเต็มตัว

2. ผลกระทบ ต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ภายหลังจากเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ 2560

2.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจหลังการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญ ปี 2560 เศรษฐกิจของประเทศจะชะลอตัว เนื่องจากรายได้ที่เกิดจากการส่งออกและการท่องเที่ยวจะลดลง อัตราการว่างงานจะสูงขึ้น ชีตความสามารถทางการแข่งขันและเงินทุนระหว่างประเทศลดลง เกิดการว่างงาน ประกอบกับสถานะทางการเมืองขาดเสถียรภาพ อาจนำไปสู่เศรษฐกิจถดถอย จนมีโอกาสเกิดวิกฤติเศรษฐกิจอีกครั้งเหมือนกับ ปี 2540 เนื่องจากการฟื้นตัวของการส่งออกยังไม่ชัดเจน เพราะการส่งออกที่เพิ่มขึ้นยังไม่ส่งผลต่อการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ หนี้ครัวเรือนเพิ่มมากเป็นประวัติการณ์ในรอบ 10 ปี ส่วนเอสเอ็มอี ยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุน

2.2 ผลกระทบทางสังคม หลังการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2560 ผลจากเศรษฐกิจตกต่ำ ตามข้อ 2.1 จะทำให้เกิดการว่างงาน เกิดความเหลื่อมล้ำเรื่องรายได้ เกิดอาชญากรรมสูงขึ้น จากการที่สังคมได้

กลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม จะส่งผลกระทบทางสังคมอย่างรุนแรง มากกว่าปี 2540 เนื่องจากแรงงานที่ออกจากภาคอุตสาหกรรมไม่สามารถกลับไปสู่ภาคเกษตรกรรม ทำให้เกิดปัญหาความยากจน เรียกว่าชั้นวิกฤติซ้ำยากหนักแพง จะเกิดช่องว่างระหว่างชนชั้นขึ้น

2.3 ผลกระทบทางด้านการเมือง หลังการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ปี 2560 หลังการเลือกตั้งตามการออกแบบของรัฐธรรมนูญ ปี 2560 เจตนาจำกัดไม่ให้พรรคการเมืองพรรคใหญ่ชนะการเลือกตั้งอย่างเด็ดขาด ดังนั้น หลังการเลือกตั้ง จะเกิดพรรคเล็กพรรคน้อย ที่เกิดจากคะแนนเสียง สส.แบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งการออกแบบเช่นนี้ของรัฐธรรมนูญก็เพื่อจะให้พรรคที่สนับสนุนการสืบทอดอำนาจของรัฐบาลทหาร นำคะแนนเสียงมารวมกับสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 250 เสียง ที่เกิดจากการแต่งตั้งของ คสช. สามารถเลือกนายกรัฐมนตรี ซึ่งคาดว่าจะจะเป็น พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีจากรัฐบาลทหารปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม การเมืองจะไม่มีเสถียรภาพ และรัฐบาลจะบริหารงานด้วยความยากลำบาก หากพรรคฝ่ายพลังประชาธิปไตยกลายเป็นพรรคที่มีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น เมื่อรัฐบาลเสนอกฎหมายงบประมาณ ซึ่งวุฒิสภาไม่สามารถมาลงมติด้วย รัฐบาลก็จะแพ้โหวตในสภา ซึ่งประวัติศาสตร์ก็จะซ้ำรอยสมัยรัฐบาลถนอม กิตติขจร และรัฐบาลเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ รัฐบาลก็มี 2 ทางเช่นเดียวกับอดีตคือ ปฏิวัติตัวเองแบบ จอมพลถนอมฯ หรือลาออกแบบ พลเอกเกรียงศักดิ์ฯ หากกลับกัน พรรคฝ่ายพลังประชาธิปไตย สามารถชนะการเลือกตั้งอย่างถล่มทลาย จนสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ กลุ่มพลังอนุรักษ์ พรรคการเมืองที่สนับสนุนรัฐบาลทหาร วุฒิสมาชิกแต่งตั้ง ก็จะดำเนินการขัดขวางรัฐบาลฝ่ายกลุ่มพลังประชาธิปไตยโดยอาศัยเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญขัดขวางการทำงานของรัฐบาล ร่วมมือกับองค์กรอิสระที่ฝ่ายพลังอนุรักษ์จัดตั้งขึ้นเพื่อล้มรัฐบาล ทั้งในและนอกสภา อาจเกิดกลุ่มประชาชนออกมาประท้วงรัฐบาลอีกครั้ง

กล่าวโดยสรุป ประเทศไทยยังจะตกอยู่ในสถานการณ์ 2 ขั้วทางการเมืองเช่นเดิม จากการแย่งชิงอำนาจของชนชั้นนำ กลุ่มพลังอนุรักษ์นิยมกับกลุ่มพลังประชาธิปไตย หากกลุ่มใดได้ครอบครองอำนาจรัฐอีกกลุ่มก็จะพยายามเข้าแย่งชิงอำนาจปกครอง การประกาศใช้รัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นเพียงความพยายามของกลุ่มพลังอนุรักษ์ที่จะรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารที่จะสืบทอดอำนาจต่อไป หากหลังการเลือกตั้ง กลุ่มพลังอนุรักษ์ชนะการเลือกตั้ง ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่า กลุ่มชนชั้นนำอนุรักษ์ จะสามารถบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างราบรื่น ความขัดแย้งทางการเมืองไทยก็ยังดำเนินอยู่ต่อไป เพราะการสถาปนาสถาบันทางการเมืองดังกล่าวของกลุ่มพลังอนุรักษ์ เกิดจากสัญญาประชาคมของตนฝ่ายเดียว ดังนั้น ทั้งสองกลุ่มพลังอนุรักษ์กับกลุ่มพลังประชาธิปไตย ต่างฝ่ายต่างพยายามรักษาผลประโยชน์ของตนไว้ อันส่งผลต่อระดับความขัดแย้ง จะเกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและลุกลามจากการขัดแย้งของชนชั้นนำไปเป็นความขัดแย้งทางชนชั้น ถ้าหากผู้ครองอำนาจไม่สามารถประสานผลประโยชน์ทางการเมืองกันได้ สังคมไทยต้องกลับไปสู่สภาวะธรรมชาติของ โทมัส ฮอบบ์ อาจถึงขั้นสงครามกลางเมืองเกิดขึ้น แต่หาก

ประสานประโยชน์กันได้ ก็ยังสามารถร่วมกันภายใต้การแสดงเจตจำนงทั่วไปในการสร้างสถาบันทางการเมืองขึ้นมาใหม่ โดยขึ้นอยู่กับหลักความยุติธรรมของจอห์น รอลส์ คือ ยืนยันหลักเสรีภาพที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน โดย รอลส์ เห็นว่า สังคมที่มีความยุติธรรมนั้นกฎหมายและสถาบันต่างๆ ไม่ควรให้ประโยชน์กับคนกลุ่มหนึ่งบนต้นทุนของคนกลุ่มอื่นๆ บนฐานธรรมชาติและฐานสังคมที่แตกต่างกัน เลือกกฎกติกาหรือรัฐธรรมนูญ ในสถานะที่เรียกว่า “ตำแหน่งจุดกำเนิด” (Original Position) เพราะหากทั้งสองฝ่ายหาตำแหน่งจุดกำเนิดได้ ทั้งสองฝ่ายจะสามารถประสานประโยชน์ได้อย่างยุติธรรม และสามารถแสดงเจตจำนงร่วมกันในการสถาปนาสถาบันการเมืองขึ้นมาใหม่ เป็นสถาบันที่ยุติธรรม และสามารถให้คำรับรองและหลักประกัน “ความยุติธรรม” ในสังคมได้ ประเทศไทยก็จะเกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ จะต้องมีการศึกษาวิจัยต่อไป ซึ่งผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้ศึกษา เรื่อง รัฐประหารกับการเมืองไทย

เอกสารอ้างอิง

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2519). *ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิษณุโลก.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2552). *รัฐ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: พี เพรส.
- ศุภชัย ศุภผล. (2558). *จอห์น รอลส์: ว่าด้วยทฤษฎีความยุติธรรมและชีวิตของจอห์น รอลส์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิศิตอริ.
- สนั่น เล่าประวัติชัย. (2558). *รูปแบบการแก้ไขปัญหาคาใจขัดแย้งทางการเมือง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) บัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Bentham, J. (1970). Limits of jurisprudence defined. In H. L. A. Hart (ed.), *Of laws in general*. London: University of London.
- Scarre, G. (1996). *Utilitarianism*. New York: Routledge.